

Gemeente
Leidschendam-Voorburg

Aan burgemeester en wethouders van Den Haag

Ruimtelijke Ontwikkeling

Raadhuisplein 1
Leidschendam
Postbus 905
2270 AX Voorburg
Telefoon 14 070
Fax (070) 320 13 02
www.leidschendam-voorburg.nl
info@leidschendam-voorburg.nl

Datum 25 augustus 2009

Ons kenmerk RO/2009/21333

Uw brief/kenmerk -

Contactpersoon De heer ing. M. le Cointre

Telefoon (070) 3009569 fax (070) 3201302

Bijlagen -

Onderwerp Helihaven nabij Prins Clausplein

Geacht college,

Uit recente perspublicaties hebben wij vernomen dat Heliplan en Helinet bij u een verzoek hebben ingediend om in Ypenburg aan de oostzijde van het Prins Clausplein tijdelijk een helikopterlandingsplaats te mogen vestigen voor incidentele vluchten én als haven voor een lijndienst tussen Amsterdam en Brussel. U heeft naar aanleiding van dat verzoek besloten te onderzoeken of op die plek een helihaven mogelijk is voor maximaal vijf jaar.

Uit de berichtgeving maken wij verder op dat de initiatiefnemers zoeken naar een mogelijke definitieve locatie in de regio en dat uw wethouder Koole bereid is hen daarbij te helpen.

Wij hebben ernstige bedenkingen tegen de komst van een tijdelijke of permanente helikopterlandingsplaats op de bovengenoemde locatie of elders in de Haagse regio en kondigen bij u aan dat wij ons zullen verzetten tegen deze ontwikkeling. Een helihaven is voor een groot gebied een belastende activiteit ten gunste van zeer weinig reizigers. Het vermeende vervoersvoordeel voor een zeer beperkt aantal personen staat niet in verhouding tot de overlast die bewoners van onder meer Leidschendam-Voorburg hiervan zullen ondervinden.

Op voorhand hebben wij dan ook de volgende bedenkingen tegen de helihavenplannen:

Graag in uw antwoord datum en ons kenmerk vermelden.

Geluidsoverlast

1. Een helihaven nabij het Prins Clausplein of elders in de regio voegt nog meer herrie toe in een regio die al met veel te veel herrie heeft te kampen. Terwijl geluid een grote impact heeft op de gezondheid en op de kwaliteit van leven van duizenden inwoners van de regio. Er is voldoende wetenschappelijk bewijs dat geluid van verkeer, industrie en recreatie het optreden van hinder, ischemische hartziekten, hypertensie, slaap en de leerprestaties van kinderen in ongunstige zin beïnvloedt.¹
2. Anders dan bij weg- en railverkeer vindt het beoogde helikopterverkeer niet plaats over vaste vervoersassen, waardoor dit geluidsoverlast kan veroorzaken in een groot gebied. Voor helikopters gelden geen vaste vliegroutes en is het niet verboden om over bebouwd gebied te vliegen. De vliegers dienen zich weliswaar te houden aan de luchtverkeersregels in het Luchtverkeersreglement (zoals de minimale vlieghoogte), er is echter geen specifieke controle op de naleving van deze regels en de handhaving ervan vindt plaats op basis van klachten².
3. Helikopters zijn relatief rumoerig. Het geluid van helikopters wordt door mensen als hinderlijker ervaren dan dat van vliegtuigen en werkt negatief op het veiligheidsgevoel van mensen. Dit komt door het pulserende geluid dat een helikopter maakt. Het geluid van een helikopter leidt zelfs eerder tot een verhoogde bloeddruk bij mensen dan het geluid van een straaljager!³ De provincie Zuid-Holland stelt: "... uit onderzoek is helder gebleken dat de geluidstypen van vliegtuiggeluid en dat van helikoptergeluid voor de beleving ervan 5 dB(A) moet worden opgeteld bij het geluid".⁴
4. De wettelijke geluidsnormen gaan uit van een gemiddelde geluidsproductie van maximaal Lden 48 dB en een maximaal piekniveau van 68 dB(A). Uit berekeningen die i.o.v. Vereniging Heliniet⁵ zijn gemaakt blijkt dat helikoptervluchten van en naar een landingsplaats in Ypenburg zullen leiden tot ruime overschrijdingen van dit maximaal toegestane piekniveau in de wijken Park Leeuwenbergh, Zeeheldenwijk en Leidschendam-Zuid.

¹ Gezondheidsraadadviezen over de invloed van milieufactoren op de gezondheid: 1975-2000 (Hoofdstuk 9). Gezondheidsraad, 2000

² Bron: Inspectie Verkeer en Waterstaat, Toezichteenheid Luchthavens en Luchtruim, Den Haag

³ The Effects of Chronic Exposure to Aircraft Noise on the Prevalence of Hypertension. Rhee, Moo-Yong, *et al.*, Hypertens Research, April 2008; 31(4):641-647

⁴ Nota van beantwoording en Nota van wijziging op het Ontwerp Beleidsplan Regionale Luchtvaart Prov. Z-H, sept. 2008, blz. 62

⁵ www.heliniet.nl

Zeer beperkt economisch en vervoersbelang

5. De regionale economische belangen van een helikopterhaven zijn beperkt tot enkele tientallen arbeidsplaatsen.⁶
6. Vervoer per helikopter bedient een nichemarkt (= een erg specifiek omschreven groep potentiële klanten), waarin slechts enkele spelers opereren. Helikopterlijndiensten vormen een zeer klein segment in het zakelijke vervoer.⁷
7. Twintig helikoptervluchten per dag komen qua aantal reizigers overeen met één volle lijnbus. Dit is een verwaarloosbare bijdrage aan de bereikbaarheid van Den Haag en de regio. Daar komt nog bij dat de mogelijke winst in reistijd teniet wordt gedaan door het benodigde natransport.

In strijd met beleid inzake klimaat en luchtkwaliteit

8. Een helihaven strookt niet met uw eigen gemeentelijke milieubeleid en dat van Stadsgewest Haaglanden. Dit plan staat haaks op uw ambitie om een klimaatneutrale stad te zijn⁸ en het streven naar een klimaatneutrale regio. U heeft besloten dat de eigen gemeentelijke organisatie al in 2010 CO₂-neutraal moet zijn!
Verder druist een helihaven in tegen uw beleid dat een betere luchtkwaliteit voorstaat. Uit een onderzoek van CE⁹ blijkt dat de emissies van een helikopter fors hoger zijn dan van andere vervoerswijzen. Vergelijken met (diesel)auto, trein en vliegtuig stoot het type helikopter waarmee Helinet vliegt de meeste CO₂ en de meeste NO_x uit. Per reiziger en per kilometer stoot een helikopter vier maal meer CO₂ en drie tot vijf maal meer NO_x uit dan een dieselauto. Ten opzichte van de trein zijn de verschillen nog groter.
In de Haagse regio worden duizenden inwoners blootgesteld aan te hoge concentraties NO₂. Uw milieubeleid is gericht op terugdringing van de NO₂-uitstoot.
Ook de provincie vindt dat de kwaliteit van de leefomgeving, zoals veiligheid en milieu, door de regionale luchtvaart niet mag verslechteren ten opzichte van de huidige situatie. En het ruime gebied rondom het Prins Clausplein is één van de meest belaste gebieden van Nederland.

⁶ Beleidsplan regionale luchtvaart 2008-2020, provincie Zuid-Holland, december 2008, blz. 18 en 23

⁷ Prof. dr. H.B. Roos, emeritus hoogleraar Logistiek management, Erasmus Universiteit Rotterdam, openbare *expert meeting* 1 februari 2007, Utrecht

⁸ Haagse Nota Mobiliteit, voorontwerp 7 juli 2009, blz. 15 en 20

⁹ Emissies van helikopters vergeleken met andere vervoerswijzen, CE, oktober 2006

Waardedaling woningen

9. De waarde van veel woningen in de ruime omgeving van een helihaven en langs de aan- en afvliegroutes zal dalen.

Aantasting verkeersveiligheid

10. Rijkswaterstaat wil geen helihaven dichtbij een rijksweg, omdat een helihaven mogelijk te veel afleiding geeft voor het verkeer en waardoor de verkeersveiligheid verminderd.¹⁰

Gelet op bovenstaande argumenten dringen wij er bij u op aan om af te zien van verder onderzoek en medewerking aan de ontwikkeling van een helihaven in onze regio. Wij verzoeken u ons op de hoogte te houden van alle relevante ontwikkelingen rondom deze plannen en gaan ervan uit dat u ons – conform de wet – tijdig consulteert in het kader van de eventuele vergunningprocedures.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders van Leidschendam-Voorburg,

G. Brinkman, MBA
secretaris

mr. M.A. Houtzager
loco-burgemeester

Een afschrift van deze brief is verzonden aan:

- De gemeenteraad van Den Haag, Postbus 19157, 2500 CD Den Haag;
- De gemeenteraad en burgemeester en wethouders van Rijswijk, Postbus 5305, 2280 HH Rijswijk;
- De gemeenteraad en burgemeester en wethouders van Pijnacker-Nootdorp, Postbus 1, 2640 AA Pijnacker;
- De gemeenteraad en burgemeester en wethouders van Delft, Postbus 78, 2600 ME Delft;
- De gemeenteraad en burgemeester en wethouders van Midden-Delfland, Postbus 1, 2636 ZG Schipluiden;
- De gemeenteraad en burgemeester en wethouders van Westland, Postbus 150, 2670 AD Naaldwijk;
- Gedeputeerde staten van Zuid-Holland, Postbus 90602, 2509 LP Den Haag;
- De minister van VROM, Postbus 20951, 2500 EZ Den Haag;
- De minister van V&W, Postbus 20901, 2500 EX Den Haag;
- Stadsgewest Haaglanden, Postbus 66, 2501 CB Den Haag.

¹⁰ Brabants Dagblad, 22 april 2008